

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ

BOLGÁR HÍREK 01 · 2024

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA



Боряна Маевска: Лабиринт • Maevszka Borjana: Labirintus

БАБИНДЕН 2024 • BÁBANAP 2024

Магията на добротата • A jószág varázsa • Йордановден • Vízkereszt Budapest



НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА

На 5 януари 2023 г. в Българския културен дом се състоя традиционният новогодишен бал.

Момчетата от танцовите състави „Росица“ и „Янтра“ за пореден път оживиха залата с автентичния танц „Колегари“. А малките сурвакарчета бяха първите, които сурвакаха го-

макина на вечерта, Димитър Танев, с ръчно изработени сурвачки. По стар български обичай сурвакарите се даряват с паричка.

От името на главния организатор на събитието, Дружеството на българите в Унгария, председателят Димитър Танев пожела на всички присъстващи здраве и успешна Нова година и поздравиха именниците, които също получиха погаръци от името на общността.

Богатата томбола, в която бяха изтеглени интересни и забавни на-

гради, предизвика усмивка на лицата на много от нас. Имаше ваучери за СПА център, за ресторант, за посещение в зоологическа градина и за ИКЕА, имаше печена пуйка, много плюшени играчки за най-малките, спечелени от възрастните, имаше спиртни напитки и спортни принадлежности за възрастни и младежи.

Но най-големи усмивки по лицата ни предизвикаха най-малките членове на нашата общност. Имаше толкова много деца – от бебетата в количките до малчуганите, които тичаха из залата!

И за пореден път си пожелахме тази вечер да бъде началото на една прекрасна нова година. Една красива и мирна година за нашите деца!

ÚJÉVI BÁL

2023. január 5-én a Bolgár Művelődési Ház ismét otthont adott a hagyományos újévi bálnak.

A Roszica és a Jantra táncegyüttes fiútagjai autentikus „koledár” táncukkal ismét felpezsdítették a termet. A kis szurvázők pedig elsőként a házigazdát, Tanev Dimitert veregették meg saját kezűleg készített virgácsaikkal. Régi bolgár szokás szerint ilyenkor egy kis pénzérmével kell megajándékozni a szurvázőkat.

Az esemény főszervezőjének, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének nevében Tanev Dimiter elnök minden jelenlévőnek jó egészséget és sikerekben gazdag új évet kívánt, és köszöntött minden névnapost, akik ajándékban is részesültek a közösség nevében.

Sokunk arcára mosolyt csalt a gazdag tombola, melyen érdekes és mulatságos nyeremények kerültek kisorsolásra. Voltak köztük wellnesskomplexumba, étterembe, állatkertbe és az Ikeába szóló kuponok, sült pulyka, sok-sok plüssjáték, melyeket a legkisebbeknek szántunk, de a legnagyobbak nyertek meg, szeszitalok és sporteszközök idősek és fiatalok számára.

A legtöbb mosolyt azonban közösségünk legkisebb tagjai csalták az arcunkra. Oly sok gyerek volt jelen – a kocsiban fekvő kisbabáktól a tipegőkön keresztül a teremben szaladgáló apróságokig!

S ismét csak azt kívántuk, legyen ez az est egy gyönyörű új év kezdete. Egy gyönyörű és békés év gyermeink számára!





МАГИЯТА НА ДОБРОТАТА

Има училищни тържества, които протичат не готам "празнично". С някаква унилоост, проточено, скучно, по задължение. Децата не се радват, родителите след време отегчени започват да си говорят или се вторачват в мобилните си телефони. И сякаш празникът не е празник.

Програмите на нашето училище винаги са били изключение. Те от години не следват този модел. Често заради сценичния си опит съдействам при осъществяването на тези програми и помагам едно тържество да придобие лек театрален оттенък. За да бъде по-различно от това, което сме свикнали да гледаме още от нашето детство при подобни поводи. (Защото сценарият, обикновено и независимо от държавите, е един: някой казва или с равен глас или с излишен патос стихотворение. Някой е неуверен и едва се чува. Текаат празни минути на мотане по сцената, ако изобщо има такава. Разбира се има и деца, които пеят добре, които си казват стихотворе-

нията добре, но някак калъпът е един и интонацията - неизменна. Набляга се на рима, а не на смисъл. И в цялото има някаква спънатост.)

Тази година, тъй като имах много ангажменти в България, бях само гост на тържеството по случай Коледа и дори нямах ни най-малка представа за това, какво се подготвя за празника.

Много неща бях очаквала, но не и да видя един концерт спектакъл на - смело бих заявила - професионално ниво. Прекрасно подбрани текстове и песни, прекрасен сценарий с точно улучен избор на тема - Доброто. Видях едни прекрасни млади хора, които независимо от възрастта си мъдро ни преподаваха любов и добро със сърцата си, с усмивките и обичта, с която пееха или изричаха стиховете или поверения им текст. И го изричаха смислено. Толкова естествено и смислено! И като истински професионални актьори постигаха внушение.

Седях на първия ред и просто не вярвах. Гледах един малък спектакъл, чиито сценарий беше написала преподавателката Емилия Цветкова, рисуван от учителката Елица Рожич, гледах колко професионално и с усет помагат всички преподаватели,

за да няма празна минута и излишна пауза на сцената, която да наруши магията. А се иска много усет, за да знаеш какво точно да направиш в даден момент.

Гледах смяна с каква увереност боравят с микрофона най-малките. (А един микрофон често е повод за паника и изглежда малко страшен, когато си само на шест и го гледаш отголу.)

Слушах магични гласчета като коледни звънчета, слушах стихове и мъдри мисли и не можех да се наситя на прекрасно изпълнените песни. И потънала в целия този свят на сцената усетих как се търкулва една сълза от окото ми и после я гозонва друга. А това се нарича катарзис.

И знам, че видяното гокосна не само мен.

Благодаря на всички преподаватели от Българското училище за роден език и на всички прекрасни млади същества на сцената за празника който ми подариха.

И мисля, че всички които седяхме в залата, просто не искахме той да свършва.

ГАБИ ХАДЖИКОСТОВА

А JOSÁG VARÁZSA

Vannak iskolai ünnepségek, melyek valahogy „ünnepietlenül” zajlanak le. Valamiféle fásultsággal, elnyújtot-tan, unalmasan, letudva a kötelezőt. A gyerekek nem örülnek, a szülők egy idő után beleunnak és beszélgetni kezdenek vagy a telefonjukba merülnek. Mintha az ünnep nem is lenne ünnep.

A mi iskolánk programjai mindig is kivélt képeztek ez alól. Évek óta nem ezt a modellt követik. Színpadi tapasztalatomnak köszönhetően gyakran részt veszek e programok előkészítésében, és segítek, hogy az ünnepség enyhe színházi árnyalatot kapjon. Hogy más legyen, mint amihez gyerekkorunktól kezdve hozzászoktunk hasonló alkalmakkor. (A forgatókönyv ugyanis, általában az országtól is függetlenül ugyanaz: valaki vagy monoton hangon, vagy túlzott pátosszal verset szaval. Valaki bizonytalan, alig lehet hallani. Percek telnek el a színpadon való üres lézengéssel. Persze akadnak jó énekesek, gyerekek, akik szépen mondják a verseiket, de valahogy mind egy kaptafa, az intonáció pedig egy és ugyanaz. A rímre, nem pedig a jelentésre helyezik a hangsúlyt. S az egészben van valami esetlenség.)

Idén azonban rengeteg bulgáriai kötelezettségem miatt csupán vendégként voltam jelen az iskola karácsonyi rendezvényén, s a leghalványabb fogalmam sem volt, mivel készülnek az ünnepre.

Sok mindent vártam, de azt nem, hogy egy - ki merem jelenteni - profi színvonalú koncertprodukciót látok majd.

Nagyszerűen megválasztott szövegek és dalok, csodás forgatókönyv hihetetlen témaválasztással - a Jósággal. Csodálatos fiatalokat láttam, akik koruktól függetlenül bölcsen tanítottak minket szeretetre és jóságra a szívükkel, a mosolyukkal és a szeretettel, mellyel énekeltek, verset szavaltak vagy a rájuk bízott szövegrészt mondták. És értelmesen mondták! Annyira természetesen és értelmesen! Valódi profi színészek módjára a hatásuk alá vonták a közönséget.

Az első sorban ültem, és egyszerűen nem hittem a szememnek. Egy igazi kis produkciót néztem, melynek forgatókönyvét Cvetkova Emilia tanítónő írta, néztem a díszletet (mert díszlet is volt), melyet



Rozsits Elica tanítónő festett, néztem, milyen profin és jó érzékkel segít minden tanár, hogy ne legyen a színpadon egyetlen üres perc, egyetlen felesleges pauza sem, mely megtörhetné a varázst. Márpedig komoly érzék kell hozzá, hogy mindig pontosan tudd, mit is csinálj az adott pillanatban.

Ámulva néztem, milyen magabiztosan kezelik a mikrofont a legkisebbek is. Pedig egy mikrofon gyakran pánikot kelt, és kis-sé ijesztően mutathat, ha csupán hatéves vagy, és alulnézetből pillantasz fel rá.

Hallgattam a karácsonyi csengettyűkre emlékeztető varázslatos hangocskákat, a verseket és a bölcs gondolatokat, és nem

tudtam betelni a csodásan előadott dalokkal. S ebben az egész színpadi világban elmerülve éreztem, hogy egy könnycsepp gördül le a szememből, aztán utoléri egy másik. Ezt nevezik katarzisnak.

És tudom, hogy a látottak nem csak engem érintettek meg.

Köszönöm a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola minden tanárának és az összes csodálatos fiatal teremtnésnek, aki színpadra lépett, hogy ilyen ünneppel ajándékoztak meg.

S úgy vélem, mindnyáján, akik a terem-ben ültünk, azt kívántuk, bár ne érne véget.

HADZSIKOSZTOVA GABI

БАБИНДЕН 2024

На 28 януари, в неделя, жените от общността се събраха да отпразнуват Бабинден в Българския културен дом.

Залата беше изпълнена с радост и вълнение от посрещането на празника и на новородените. Те бяха тринадесет, 7 момичета и 6 момчета.

Празникът започна със стария ритуал над гръвника, около който бяха насядали майките и бебетата, за да видят как пеейки автентична песен отсичаме с брадвата пътя на злото, как поливаме на бабата, за да си измие ръцете, изпускайки три пъти сапуна, за да раждат жените през годината лесно, както сапунът се изплъзва от ръцете. За да съпреживеем традицията, пресъздавайки стилизирано най-важните обредни елементи, превърнали се вече в неизменна част от нашия празник.

С вперен в бабата поглед и с нескрито любопитство мъничката търпеливо понасяха обредното помазване с мед и масло – за здраве и късмет, закичването с червен конец – на момичетата, за да са им дълги и гъсти плитките и на момчетата за да имат брага и мустаци. И този път всяка майка представи своето дете, като съобщи името, възрастта и размерите, с които се е родило. Както обикновено това предизвика голямо оживление. Всяко дете получи подарък от общността – по кат грешки, играчка и сребърно кръстче.

Дарена беше и бабата – Лили Зафирова, ръководител на групата за автентичен фолклор „Зорница“, която извърши ритуала по помазването на бебетата. С пешкир, сапун и цвеля, по стара традиция, беше гарена и Виолета Фратер – акушерка по професия. В програмата участваха Нюка и Лили Пап и Виктория Катона – те самите също са участвали в ритуала още като бебета преди петнадесет години и са били помазани от бабата и приветствани от общността. Този път предизвикаха бурни аплодисменти с изпълнението на прекрасно подбрани от тях песни в съпровод на Атила Шимон. Фолклорна



група „Зорница“ ни поднесе китка от народни песни, а членовете ѝ, както обикновено, участваха много активно в кулинарния конкурс. Журито в състав Емилия Цветкова, Надежда Пейкова и Павлина Бонева имаше нелесната задача да вкуси всичките ястия, за да излъчи първенци в четирите категории: предястие, основно

ястие, десерт и традиционно ястие. Удоволствие беше да видим общата трапеза, отрупана с едно от гругопо-хубави ястия, приготвени за празника с много мерак.

Всъщност това е един от най-красивите ни и истински празници. Празник, на който вкусваме обич. От толкова много години.



НОВОРОДЕНИТЕ ПРЕЗ 2023 Г.

- 1. Емма Шопова
- 2. Бланка Лелле Гуяш
- 3. Лили Хатвани-Хаджунемкова
- 4. Дори Бенюшович
- 5. София Бего
- 6. Яна Йорданова
- 7. Ефимия Салаи
- 8. Патрик Арнолд Киш
- 9. Ленард Клайнеке
- 10. Нимрог Шаш
- 11. Ерик Ронаи
- 12. Мартин Стойнов
- 13. Андор Зетени Шоя

НАГРАДЕНИТЕ В КУЛИНАРНИЯ КОНКУРС

- › В категория „Предястие“:
I-во място – Петя Маринова
II-ро място – Ищванне Фико
III-то място – Сандра Келемен

- › В категория „Основно ястие“:
I-во място – Камелия Делионова
II-ро място – Ищванне Фико
III-то място – Янтра Джагарова

- › В категория „Десерт“:
I-во място – Лилияна Зафирова
II-ро място – Петя Маринова
III-то място – Ищванне Фико

- › В категория „Традиционно българско ястие“:
I-во място – Янтра Джагарова
II-ро място – Петя Маринова
III-то място – Таня Ронаи

БАБАНАП 2024

Január 28-án vasárnap közösségünk nőtagjai a Bolgár Művelődési Házban gyűltek össze, hogy megüljék a bábánapot.

A teremben mindenki örömteli izgatottsággal várta, hogy köszönthesse az ünnepet és az újszülötteket, akik idén tizenhárman voltak, 7 kislány és 6 kisfiú.

Az ünnepség az ősi, fatönk felett végzett szertartással kezdődött, melyet az édesanyák ültek körül csecsemőjükkel, hogy végignézzék, ahogy autentikus népdalt énekelve baltával elvágjuk a rossz útját, vizet öntünk a bábának, hogy megmossa a kezét, közben háromszor elejtve a szappant, hogy az asszonyok az új év során olyan könnyen szüljenek, ahogy a szappan csúszik ki az ember kezéből. Hogy együtt ismét átélhessük a hagyományt, stilizáltan felidézve a rítus legfontosabb elemeit, melyek immár ünnepünk elmaradhatatlan részét képezik.

Az apróságok a bábára szegezett tekintettel, leplezetlen kíváncsisággal, türelmesen viselték, ahogy szertartásosan megkenték őket mézzel és vajjal – az egészségért és a szerencséért, piros cérnával díszítették őket – a lányokat, hogy hosszú és vastag legyen a hajfonatuk, a fiúkat, hogy sűrű legyen a bajuszuk és szakálluk. Ezután minden anyuka bemutatatta a gyermekét, közölve a nevét, a korát és a születéskori súlyát és hosszát. Ez, mint mindig, zajos tetszést aratott. Minden gyermek ajándékot kapott közösségünkötől – egy rend ruhát, egy kis játékot és egy ezüstkeresztet.

Megajándékoztuk a bábát is – Zafirova Lilit, a Zornica Hagymányörző Együttes vezetőjét, aki a csecsemők megkenésének szertartását végezte. Régi hagyomány szerint törölközővel, szappannal és virággal köszöntöttük Fráter Violetta hivatásos szülésznőt is. A programban részt vett Pap Nika, Pap Lili és Katona Viktória, akik tizenöt évvel ezelőtt, még csecsemőként maguk is átestek a rítuson, megkentek őket a bába és köszöntötte őket a közösség. Ezúttal is tapsvihart arattak az általuk válogatott csodás dalok előadásával, melyet Simon Attila kísért. A Zornica Hagymányörző Együttes népdalcsokkal kedveskedett nekünk, tagjai pedig, mint mindig, idén is

igen aktívan kivették részüket a kulináris versenyből. A Cvetkova Emilia, Pejкова Nadezsda és Boneva Pavlina alkotta zsűrire hárult a nem könnyű feladat, hogy végigkóstolja az összes ételt és kiválassza a négy kategória – előétel, főétel, desszert és hagyományos étel – legjobbait. Öröm volt ránézni a közös asztalra, mely az ünnepre nagy lelkesedéssel készített, ínycsiklandóbbnál ínycsiklandóbb fogásoktól roskadozott.

Ez tulajdonképpen az egyik legszebb és legigazibb ünnepünk. Olyan ünnep, amikor szeretetet kóstolunk. Oly sok éve már.

2023. ÉVI ÚJSZÜLÖTTEK

- 1. Sopova Emma
- 2. Gulyás Lelle Blanka
- 3. Hatvani-Hadzsipetkova Lili
- 4. Benyusovics Dóri
- 5. Bedó Szofia
- 6. Yana Yordanova
- 7. Szalay Efímia
- 8. Kis Arnold Patrik
- 9. Lennard Kleinecke
- 10. Sas Nimród
- 11. Rónai Erik
- 12. Sztojnov Martin
- 13. Sólya Zétény Andor

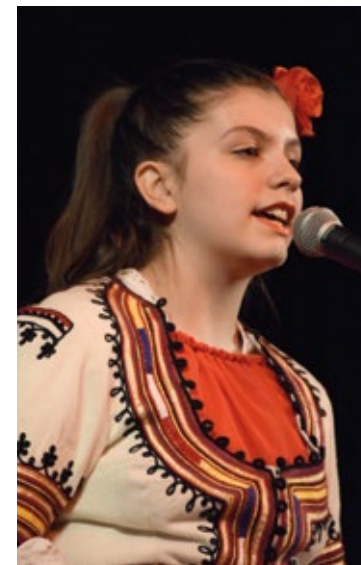
A KULINÁRIS VERSENY DÍJAZOTTJAI

- › „Előétel” kategóriában
I. Marinova Petja
II. Fikó Istvánné
III. Kelemen Sandra

- › „Főétel” kategóriában
I. Delionova Kameliya
II. Fikó Istvánné
III. Dzsagarova Jantra

- › „Desszert” kategóriában
I. Zafirova Liliana
II. Marinova Petja
III. Fikó Istvánné

- › „Hagyományos bolgár étel” kategóriában
I. Dzsagarova Jantra
II. Marinova Petja
III. Rónai Tanja



БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК С ОДОБРЕНИ ПРОЕКТИ ПО НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА „НЕРАЗКАЗАНИТЕ ИСТОРИИ НА БЪЛГАРИТЕ“

Българското министерство за образование и наука стартира национална програма на тема „Неразказаните истории на българите“. Целта на проекта е реализирането на инициативи и изследвания за съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност и популяризиране на българския език, традиции и култура. Един от осемте културни посланици на програмата е дългогодишният директор на българското училище в Унгария – Светла Къосева.

Българското училище за роден език участва в два проекта. Единият е самостоятелен. Той обхваща проучване на родови истории на учениците, както и обзор на съвременни личности и институции, с водеща роля в живота на българската общност в Унгария.

Вторият проект е съвместен с основното училище в Шармелек, където също се изучава български език. Този проект е посветен на делото на светите братя Кирил и Методий, които извършват просветна дейност в района на Блатноград (днес – Залавар). Този проект ще завърши с изложба на детски рисунки по темата.

В българското училище за роден език проектът ще стартира с представянето на книгата на Боряна Маевска „Корените ми“. Авторката на книгата ще разкаже на учениците за своя творчески процес, за методите, които използва в търсенето на корените на своето семейство. Ще сподели интересни истории, които са останали в семейната памет и до днес.

Като част от програмата сме предвидили и работа по книгата на Юлия Спиридонова – „Ножницата“, където също се проследява една

семейна история. Проектът включва запознаване с книгата, преводаческо ателие със Светла Къосева, както и лична среща с авторката на книгата и художника. С тях ще говорим за родовата памет и за създаването на родови истории.

Проучването на семейни истории включва презентации за следните стари (предимно градинарски) семейства: Пютюнкови, Мусеви, Попови, Калицови, Байчеви, Кушеви.

Проектите за презентациите, свързани с важни български личности и институции са посветени на следните истории: историята на танцовите състави "Янтра" и "Росица", на Българския културен дом, на Огнян Кожухаров и неговите български чешми, на Клаудия Орос и театралните кукли, на които встъхва живот, на българските медии в Унгария, на Габриела Хаджикостова и Малко Театро, на българските художници и приложници в Унгария, на Българския културен форум и ролята му в българската общност в Унгария.

Ментори на учениците по програмата са: Ваня Которова, Мария Стоилова, Елена Батинкова, Росица Соколова-Николова и Веселина Барки.

Искрено се надяваме да срещнем одобрението и отзивчивостта на всички, с които се гордеем и за които бихме искали да разкажем на света. Българската общност в Унгария е една от най-старите и най-плотените.

Да си пожелаем успех на проектите, вълнуващи преживявания и интервюта и интересни презентации!

ВЕСЕЛИНА БАРКИ
ДИРЕКТОР

JÓVÁHAGYTÁK A BOLGÁR NYELVOKTATÓ NEMZETISÉGI ISKOLA „A BOLGÁROK EL NEM MONDOTT TÖRTÉNETEI” NEMZETI PROGRAMRA SZÁNT PROJEKTJEIT

Bulgária Oktatási Minisztériuma nemzeti programot indított „A bolgárok el nem mondott történetei” témában. A projekt célja kezdeményezések és kutatások megvalósítása a bolgár nemzeti identitás megőrzése és megszilárdítása, valamint a bolgár nyelv, hagyományok és kultúra népszerűsítése érdekében. A program nyolc kulturális nagykövetének egyike Kjoszeva Szvetla, aki hosszú éveken át a magyarországi bolgár iskola igazgatója volt.

A Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola két projekttel vesz részt a programban. Ezek egyike önálló. A tanulók családtörténetének kutatását, valamint a magyarországi bolgár közösség életében vezető szerepet játszó kortárs személyiségek és intézmények áttekintését foglalja magában.

A második projekt a sármelléki általános iskolával közös, ahol szintén tanítanak bolgár nyelvet. E projektet a szent fivérek, Cirill és Metód életének szenteljük, akik Blatnograd (a mai Zalavár) térségében folytattak missziós tevékenységet. A projekt a témában készült gyerekrajzok kiállításával ér majd véget.

A Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában a projekt Maevszka Borjana Gyökereim című könyvének bemutatójával veszi kezdetét. A szerző alkotói folyamatáról, a családja gyökereinek keresésében alkalmazott módszerekről fog mesélni a diákoknak. Érdekes történeteket oszt meg, melyek máig fennmaradtak a családi emlékezetben.

Terveink szerint a program keretében Julia Szpiridonova Az olló című könyvével is dolgozunk majd, mely szintén egy család történetét követi nyomon.

A projekt része a könyvvél való megismerkedés, fordítói műhelymunka Kjoszeva Szvetlával, valamint személyes találkozó a könyv szerzőjével és illusztrátorával. Velük a családi emlékezetéről és a családtörténet-írásról beszélgetünk majd.

A családtörténet-kutatás keretében prezentációkat tartunk a következő régi (többségükben keretész) családokról: Tütünkov, Muszev, Popov, Kalicov, Bajcsev, Kusev.

A fontos bolgár személyiségekhez és intézményekhez kapcsolódó prezentációk projektjeit a következő történeteknek szenteljük: a Jantra és a Roszica néptáncegyüttesek, a Bolgár Művelődési Ház, Kozsuharov Ognyan és bolgár ivókútjai, Orosz Klaudia és a színházi bábok, Hadzsikosztova Gabriella és a Malko Teatro, a magyarországi bolgár képző- és iparművészek, a Bolgár Kulturális Fórum és szerepe a magyarországi bolgár közösségben.

A programban részt vevő diákok mentorai: Kotorova Vanya, Sztoilova Maria, Batinkova Elena, Szokolova-Nikolova Roszica és Barki Veszeline.

Őszintén reméljük, hogy kezdeményezésünk jóváhagyásra és üdvözlésre talál mindenki részéről, akikre büszkék vagyunk és akiről mesélni szeretnénk a világnak. A magyarországi bolgár közösség egyike a legrégebbieknek és legösszetartóbbaknak.

Kívánjunk magunknak sikeres projekteket, izgalmas élményeket, interjúkat és érdekes prezentációkat!

BARKI VESZELINA
IGAZGATÓ



ЗАПОЧВАМЕ МАЩАБЕН МЕЖДУНАРОДЕН ПРОЕКТ ПО ПРОГРАМАТА ЕРАЗЪМ

В началото на декември, с работна среща на партньорите в Бургас, започна активната работа по проекта **Дигитална трансформация в обучението по БЕЛ (УчаБЕЛ-4.0) по програма Еразъм+, КА2, Стратегически партньорства в областта на училищното образование.**

Откриването уважиха г-н Михаил Ненов – зам.-кмет на Община Бургас, проф. д-р Милен Балтов – ректор на Бургаския свободен университет, доц. д-р Михаил Проданов – декан на Центъра по хуманитарни науки.

Освен нашето училище – Българско училище за роден език, Будапеща, Унгария, в проекта ще вземат участие Културна асоциация „Паралел 43“, Рим, Италия; Българско неделно училище „Аз Буки Веди“, Кьолн, Германия; Българско училище „Св. Св. Кирил и Методий“ към фондация Heritage Languages & Cultures, Никозия, Кипър. Водеща организация е Бургаският свободен университет (БСУ), ръководител – проф. д.п.н. Галя Христозова.

Продължителността на работата по проекта е 30 месеца. Отпуснатата сума е 250 000 евро.

На срещата в Бургас нашето училище беше представено от Веселина Барки-директор, и Ваня Которова-зам.-директор. На следващите етапи в работата по проекта ще се включат и други учители от нашето училище.

В Бургас участниците обсъдиха първите дейности, които предстоят: изработване на въпроси за анкета, която да обхване всички 396 училища по света, в които се учи български език; идентифициране на потребностите на учителите и на учениците; анализ на учебните програми и на учебниците по български език, по които се учи в чужбина и др. На следващ етап ще се разработят интерактивни електронни ресурси за обучение по класове, адаптирана христовата, методическо електронно помагало.

Целта на проекта е чрез дигитална трансформация и използване на възможностите на 4.0. да се подпомогне обучението по български език на ученици, които живеят и учат в чуждозикова среда или чийто майчин език не е български.

ВАНЯ КОТОРОВА
ЗАМ.-ДИРЕКТОР НА БЪЛГАРСКОТО
УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК, БУДАПЕЩА

NAGYSZABÁSÚ NEM- ZETKÖZI PROJEKTBE KEZDÜNK AZ ERASMUS PROGRAM KERETÉBEN

December elején Burgaszban a partnerek munkatalálkozójával kezdetét vette az aktív munka a „Digitális átalakulás a bolgár nyelv és irodalom oktatásában” (UchaBEL-4.0) című projekten, mely az Erasmus+ KA2 „Stratégiai partnerségek az iskolai oktatás területén” program keretében valósul meg.

Az esemény megnyitóját megtisztelte jelenlétével Mihail Nenov, Burgasz polgármester-helyettese, dr. Milen Baltov professzor, a Burgaszi Szabadegyetem rektora, valamint dr. Mihail Prodanov docens, a Bölcsészettudományi Központ dékánja.

Iskolákon, a budapesti Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolán kívül a projektben részt vesz még a római „Paralel 43” Kulturális Társaság, a kölni „Az Buki Védi” Bolgár Vasárnapi Iskola és a nicosiai Heritage Languages & Cultures Alapítványhoz tartozó Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Iskola. A vezető szervezete a Burgaszi Szabad Egyetem (BSU), a koordinátor Galja Hrisztoszova professzor, a pedagógiai tudományok doktora.

образование • oktatás

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



A projektmunka időtartama 30 hónap. A rendelkezésre bocsátott összeg 250 000 euró.

A burgaszi találkozóan iskolánkat Barki Veszelina igazgató és Kotorova Vanya igazgatóhelyettes képviselte. A munka közvetkező szakaszaiba iskolánk más tanárai is bekapcsolódnak majd.

Burgaszban az első előttünk álló feladatok kerültek megbeszélésre: kérdések összeállítás a felméréshez, mely magában foglalja mind a 396 iskolát világszerte, ahol bolgárnyelv-oktatás folyik; a tanárok és diákok igényeinek meghatározása; a tanulmányi programok és tankönyvek elemzése, amelyek alapján külföldön tanítanak stb. A következő szakaszban osztályra bontott oktatás részére készült interaktív elektronikus források, adaptált szöveggyűjtemény és elektronikus módszertani segédlet kerül majd kidolgozásra.

A projekt célja, hogy a digitális átalakulás és a 4.0 lehetőségeinek kihasználása révén elősegítse a bolgárnyelv-oktatást azon tanulók számára, akik idegennyelvű környezetben élnek és tanulnak, és akiknek nem a bolgár az anyanyelvük.

VANYA KOTOROVA
IGAZGATÓHELYETTES
BOLGÁR NYELVOKTATÓ NEMZETISÉGI ISKOLA



ЙОРДАНОВДЕН

Според християнската религия този ден е посветен на Кръщение-то на Исус Христос в река Йордан и е един от най-тържествените църковни празници.

Смята се още за ден на светлината и просвещението. Отбелязва се от православния канон с празничен водосвет. След ритуалното кръщаване на водата свещеникът хвърля кръста в реката или в морето. Мъжете се спускат га го вземат. Вярва се, че ако кръстът замръзне във водата, годината ще е плодородна, а народът – zdrav. Още в ранно утро преди изгрев слънце по традиция девойките и жените отиват га наляят прясна „кръстена“ вода. На потока или край кладенеца те измиват домашната икона и палешника на ралото. Измиват и лицата си за здраве.

Йордановден винаги е имал място в традиционния календар на българите в Унгария. След построяването на храма „Св. св. Кирил и Методий“ през 30-те години, унгарските филмови хроника няколко пъти отразяват лутийното шествие на българите от храма до Дунава, последвано от ритуала по хвърлянето на кръста във водата. Макар и променена с течението на годините, традицията е жива и до днес.

След празничната литургия в Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“ беше раздадена светена вода и присъстващите бяха благословени.

обществен живот • közélet



VÍZKERESZT BUDAPESTEN

A keresztény vallás szerint Vízkereszt Jézus Krisztus Jordán folyóban való megkeresztelkedésének ünnepe, amely az egyik legősibb egyházi ünnep.

Vízkereszt napját a fény és a megvilágosodás napjának is tartják. Az ortodox kánon szerint vízszenteléssel ünneplik meg. A víz megkeresztelése után a pap a keresztet a folyóba vagy a tengerbe dobja, és a férfiak utána ugranak, hogy kihozzák. Azt tartják, hogy ha a kereszt belefagy a vízbe, az év termékeny lesz, a nép pedig egészséges. Korán reggel, napfelkelte előtt a lányok és az asszonyok elmennek friss „keresztelt” vízért. A pataknál vagy a kút mellett lemossák a házi ikont és az ekevasat, és az arcukat is megmossák, hogy egészségesek legyenek.

Vízkereszt ünnepének a magyarországi bolgárok szokásrendjében is megvolt a helye mindig. A 30-as években – a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom megépülése után – a magyar filmhíradó többször is beszámolt a bolgárok budapesti menetéről a templomtól a Dunáig, ahol aztán keresztet dobtak a folyóba. A hagyomány napjainkra átalakult, de ma is él.

A Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban ünnepi istentiszteletre került sor, amely végén áldást és szenteltvizet kaptak a hívek.

30 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА ЗАКОНА ЗА МАЛЦИНСТВАТА В УНГАРИЯ И РОЛЯТА НА КРЪГЛАТА МАСА НА МАЛЦИНСТВАТА

На 7 юли 1993 г. в Унгария е приет Закон за малцинствата (през 2011 променен като закон за националностите), с който започва нова ера в културната автономия на малцинствата и съхраняването на техните национални особености. Важно е да се отбележи, че законът заявява, че живеещите в Унгария малцинства са неделима градивна част на унгарската култура.

Създаването на закона се осъществява в тясно сътрудничество с представители на малцинствата, които създават Кръгла маса и така обединяват отстояват своите права. В хода на работата броят на малцинствата се увеличава и от 4 признатите малцинства стават 13. За пръв път официално са признати и българите.

В началната фаза на разработването на закона активна роля играят българите. Техният представител Тошо Дончев става председател на Кръглата маса, а много от заседанията се провеждат в Българския културен дом.

Това е и една от причините отбелязването на кръглата годишнина да се състои в Българския културен дом.

На 1 декември тук се събраха представителите на различните националности – някогашните участници в кръглата маса, сегашните застъпници на националностите в парламента, председатели на републикански самоуп-

вления, представители на държавните институции, които съдействат за осъществяването на малцинствените права, представители на правителството.

Срещата бе открита от г-р Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление, като домакин. Той даде гумата на държавния секретар по въпросите на националностите и религиозните общности в Унгария Миклош Шолтес, който приветства присъстващите. Посочвайки към прозореца, от който се вижда строежът на новия български културно-образователен център, той илюстрира политиката унгарската държава по отношение на националните малцинства и тяхната културна автономия. След това гумата бе дадена на г-р Тошо Дончев, председател на Кръглата маса на национал-

ностите, който след прочувствено слово продължи да води разговора. В него се включиха със спомени и оценки за отминалите събития и другите участници в кръглата маса и представители на националностите в Унгария. Единодушно бе мнението, че успехите, постигнати при създаването на закона за малцинствата, единствен по рода си в международно отношение, се дължат до голяма степен на единството на участниците в кръглата маса, които независимо от своите позиции (на представители на многобройни общности или не), действат единно и целенасочено, понякога отказвайки се от тесните си интереси.

След разговора в кръглата зала на Българския културен дом се състоя концерт, в който взеха участие представители на всички националности в Унгария.



30 ÉVES A KISEBBSÉGI TÖRVÉNY ÉS A KISEBBSÉGI KEREKASZTAL

1993. július 7-én került elfogadásra Magyarországon a kisebbségi törvény (helyébe 2011-ben a nemzetiségi törvény lépett), mellyel a kisebbségek kulturális autonómiájának és nemzeti sajátosságaik megőrzésének új korszaka vette kezdetét. Fontos megjegyeznünk, hogy a törvény kimondta, hogy a Magyarországon élő kisebbségek a magyar kultúra elválaszthatatlan építőanyagát képezik.

A törvény megalkotására a kisebbségek képviselőivel való szoros együttműködésben került sor, akik létrehozták a Kisebbségi Kerekasztalt és így egyesülve szálltak sikra jogaikért. A munka során az elismert kisebbségek száma 4-ről 13-ra növekedett. Első ízben nyertek hivatalos elismerést a bolgárok is.

A törvény kidolgozásának kezdeti szakaszában aktív szerepet játszottak a bolgárok. Képviselőjük, dr. Doncsev Toso

a Kerekasztal elnöke lett, mely több ülését a Bolgár Művelődési Házban tartotta.

Ez az egyik oka annak, hogy a kerek évfordulóról való megemlékezésre is a Bolgár Művelődési Házban került sor.

December 1-én itt gyűltek össze a különböző nemzetiségek képviselői – a Kerekasztal egykori résztvevői, a jelenlegi nemzetiségi szószólók, az országos önkormányzatok elnökei, valamint a kisebbségi jogok megvalósulásában közreműködő állami intézmények és a kormányzat képviselői.

A találkozót házigazdaként a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke, dr. Muszev Dancso nyitotta meg, majd Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárnak adta át a szót, aki köszöntötte a jelenlévőket. Az ablak felé mutatva, melyen át látni lehet az épülő új Bolgár Kulturális és Oktatási Központot, szemléltette a magyar állam nemzeti kisebbségekkel és kulturá-

lis autonómiájukkal kapcsolatos politikáját. Ezután a Kisebbségi Kerekasztal elnöke, dr. Doncsev Toso vette át szót, aki érzelmeiktől áthatott beszéde után a beszélgetést vezette, melybe visszaemlékezéseikkel és a múlt eseményeinek értékelésével bekapcsolódtak a Kerekasztal más résztvevői és a magyarországi nemzetiségek képviselői. Egyöntetű volt a vélemény, hogy a kisebbségi törvény megalkotásakor elért, nemzetközi viszonylatban egyedülálló sikerek jelentős részben a Kerekasztal résztvevői egységnek köszönhetőek, akik saját pozíciójuktól (nagyobb számú közösség képviselői voltak vagy sem) függetlenül, egységesen és céltudatosan léptek fel, időnként félretéve saját szorosan vett érdekeiket.

A beszélgetés után a Bolgár Művelődési Ház nagytermében koncertre került sor, melyen minden magyarországi nemzeti-ség képviselői részt vettek.



ЗА НАЙ-МАЛКИТЕ

Стиховете, които пиша за деца, са истинска отмора: като прозорче, през което гдишвам свежа струя, като детски очи, с които поглеждам и ми става хубаво, светло. Ако съм запазила нещо хубаво в душата си, това е от стиховете и от децата.

ДОРА ГАБЕ

ШЕЙНА

— Днес е празник, хайде всички ставайте, деца, сега —
ще отидем със шейничка
на разходка по снега!

Дрън-дрън, дрън-дрън! —
пеят сладко малките звънчета в хор,
и лети шейната гладко
в оснежения простор...

— Мили татко, най-добър си
ти от всичките бащи. —
И от всичките, най-бързо
нашата шейна лети!

СКИОР

Нека гухат ветрове,
студ земята да скове!
Нека вият бури зли,
сняг дълбок да навали!

Станах вече аз голям
и да се пързалям знам,
и не ме е страх от мраз,
че съм здрав и силен аз!

ЗИМА

Сякаш пролет белоцветна
е дошла отгоре —
бяла, с цвят покрита, светна
сливата на двора.

И ваят, ваят снежинки
цели дни, недели —
пагат, сякаш перушинки,
мекички и бели.

Пагат и полека лягат
голу на земята,
топличка завишка слагат
върху семената.

ПРЕД ПРОЗОРЕЦА

Откъде сте голетели
толкоз чисти, толкоз бели —
зимни перури мили —
вий, снежинки белокрили?

Тъй ли чисто, тъй ли бяло
горе е небето цяло
и така ли тихо, мирно
там валите вий безспирно?

През прозореца ви гледам —
наваляхте цяла педя.
Дървесата и лехите
бял цвят китно ги накути!

Хора, улици и къщи,
сякаш че не са те същите —
толкова разхубавели,
пременени, чисти, бели...

Ех, и аз не мога вече
тъй да гледам отгалече!
Весел смях и вук се чува —
вън децата пак лудуват!

— Ига! Ига! Ей сегичка
ще си грабна аз шейничката
и се вам, снежинки, вричам
до довечера да тичам!

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРАЗНИК
НА БЪЛГАРИЯ
110-ТА ГОДИШНИНА
ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА ДРУЖЕСТВОТО
НА БЪЛГАРИТЕ
В УНГАРИЯ

3 МАРТ
MÁRCIUS 3.

BULGÁRIA
NEMZETI ÜNNEPE
A MAGYARORSZÁGI
BOLGÁROK EGYESÜLETE ALAPÍTÁSÁNAK
110. ÉVFORDULÓJA

Дружеството на българите в
Унгария, Българското републикан-
ско самоуправление, Столичното
българско самоуправление и
Българското самоуправление в XVII
район Ви канят на поредица от съби-
тия, посветени на националния праз-
ник на България - 3 март и на 110-та
годишнина от създаването на Дуже-
ството на българите в Унгария.

Дата: 3 март 2024 година, неделя

15.00 Откриване и освещаване на
българска чешма в Ракошкерт
място площад „Шел Дюлане“
1171 Будапеща

18.00 Тържествен концерт
място Български културен дом,
1097 Будапеща, ул. „Вагохуг“ №62

Със специалното участие на **Трио
Владигерови** - Екатерина Владигерова
(пиано и мелодика), Александър
Владигеров (тромпет и флигорна) и
Константин Владигерови (пиано
и кларинет)

A Bolgár Országos Önkormányzat, a
Magyarországi Bolgárok Egyesülete,
a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és
a XVII. kerületi Bolgár Nemzetiségi
Önkormányzat tisztelettel meghívja Önt
március 3., Bulgária nemzeti ünnepe és
a Magyarországi Bolgárok Egyesülete
alapításának 110. évfordulója alkalmából
rendezett ünnepségsorozatra.

Időpont: 2024. március 3., vasárnap

15.00 Bolgár ivókút avatása és
felszentelése Rákoskerten
HELYSZÍN 1171 Budapest, Schell Gyuláné tér

18.00 Ünnepi koncert
HELYSZÍN Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd utca 62.

A műsorban fellép a **Wladigeroff Trió** -
Ekaterina Wladigerova (zongora, ének),
Alekszandar Wladigeroff (trombita,
szárnykürt), Konsztantin Wladigeroff
(zongora, klarinét)





ОТВОРИ ВРАТИ НОВИЯТ БЪЛГАРСКИ РЕСТОРАНТ

На 5 февруари в сградата на улица „Фехер холо“ 6
отвори врати новият ресторант „Булгарден“.

Опитайте разнообразието и вкуса на българската
гастрономия.

Сайт: bulgarden.hu Резервации: foglalas@bulgarden.hu
Телефон: **+36 70 52 09 068**

Работно време **от понеделник до петък: 11:00 - 22:00 часа**



MEGNYITOTTA KAPUIT AZ ÚJ BOLGÁR ÉTTEREM

Február 5-én nyitotta meg kapuit a **Fehér Holló utca 6.** szám
alatt a Bulgarden étterem. Fedezze fel a bolgár gasztronómia
sokszínűségét és ízvarázsát.

Honlap: bulgarden.hu Foglalás: foglalas@bulgarden.hu
Telefonszám: **+36 70 52 09 068**

Nyitva tartás: **hétfő - vasárnap: 11:00-22:00**

ПРИЗИВ 1% FELHÍVÁS

Дарете 1% от данъка си на
българските организации и на
Българската православна
църква в Унгария

Танцов състав » Янтра «
Данъчен номер: 18704950-1-43

Фондация Про скола булгарика
Данъчен номер: 18066184-1-42
Дарявайки 1% от доходите си на
Фондацията, вие дарявате вашите
деца, инвестирате в нашето бъдеще.

Българска православна църква в
Унгария Технически номер: 0372

Ajánlja adója 1%-át a magyarországi
bolgár civil szervezeteknek és
a Magyarországi Bolgár Ortodox
Egyháznak

Jantra Néptánc Egyesület
Adószám: 18704950-1-43

Pro Schola Bulgarica Alapítvány
Adószám: 18066184-1-42
Ha jövedelme 1%-át az Alapítványnak
ajánlja fel, a gyermekét támogatja,
közös jövőnkbe fektet be.

Magyarországi Bolgár Ortodox
Egyház Technikai szám: 0372

Дружество на българите в Унгария Magyarországi Bolgárok Egyesülete 1097 Бр., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560 http://www.bolgaregyesulet.hu/	Българска православна църква „Св. св. Кирил и Методи“ Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom 1097 Бр., Vágóhíd u. 15. · tel.: +36 (1) 216-4211
Българско републиканско самоуправление Bolgár Országos Önkormányzat 1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210	Българско училище за роден език Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola 1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (20) 326-6755
Столично българско самоуправление Fővárosi Bolgár Önkormányzat 1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210	Българска гъвежична малцинствена гетска гърагуна Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda 1097 Бр., Vágóhíd utca 35-37. · tel.: +36 (20) 250-7339
Български културен институт Bolgár Kulturális Intézet 1061 Бр., Andrásy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246	Български културен, документационен и информационен център Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ 1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210
Посолство на Република България в Унгария Bolgár Köztársaság Nagykövetsége 1062 Бр., Andrásy út 115. tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824	Изследователски институт на българите в Унгария Bolgár Kutatóintézet 1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210
Активен наблюдател Bolgár Nemzetiségi Szószóló 1358 Бр., Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435	

Издание на БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО
САМОУПРАВЛЕНИЕ
РЕДАКЦИЯ
Виолет Доци (главен редактор),
Кирил Наг, Йордан Тюмлюков
— 1097 Будапеща, ул. Фехер Холо 6., +36 (1) 216 4210

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Канцеларията на ми-
нистър-председателя, Столичното българско
самоуправление и на Българските само-
управления в II, VIII, XIII райони на Будапеща,
и в Дунакеси, Дунахараста, Дебрецен, Печ, Сегед
и Сигетсентмиклош.

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT kiadványa
SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Dóczi Violetta (főszerkesztő), Nagy Kiril, Tütümkov
Jordan
— 1097 Budapest, Fehér Holló utca 6., +36 (1) 216 4210

FELELŐS KIADÓ dr. Muszev Dancso

Megjelenik a Miniszterelnökség, a Fővárosi Bolgár
Önkormányzat és a II., a VIII., a XIII. kerületi,
a Dunakeszi, a Dunaharaszti, a Debreceni, a Pécsi,
a Szegedi, a Szigetszentmiklósi Bolgár
Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098
NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS
FesztNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink
támogatója:



Унгаро-Българска Стопанска Камара
Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara
1092 Бр., Ráday u. 33/a. · tel.: +36 (30) 655-9589
www.hbcc.eu

Ресторант Булгарден
Bulgarden Étterem
1097 Бр., Fehér Holló utca 6.
bulgarden.hu · foglalas@bulgarden.hu
tel.: +36 (70) 520-9068



МАРТ 2024

03.03 | 15.00 (неделя)
**Освещаване на българска чешма
в Ракошкерт**

МЯСТО
Площад Шел Дюлане
1171 Будапеща

03.03 | 18.00 (неделя)
**3 март –
национален празник на България**

МЯСТО
Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохуг“ № 62.

07.03 | 18.00 (четвъртък)
**Прегосмомартенска вечер за
всички жени. Поезия, музика и чаша
шампанско**

МЯСТО
Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохуг“ № 62.

2024 MÁRCIUS

03.03 | 15.00 (vasárnap)
**Bolgár ivókút-avatás
Rákoskerten**

HELYSZÍN
Schell Gyuláné tér
1171 Budapest

03.03 | 18.00 (vasárnap)
**Március 3.,
Bulgária nemzeti ünnepe**

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

03.07 | 18.00 (vasárnap)
**Költészet, zene és egy pohár pezsgő
március 8. előestéjén minden hölgynek**

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.